

Poesia

Bellesa supervivent

■ Pere Ballart

Cinc anys després del seu darrer poemari, *Tots els noms de la pena*, la valenciana Maria Josep Escrivà publica *Flors a casa*, el recull amb què va guanyar els darrers Jocs Florals de Barcelona. El títol, que hauria pogut fer témer alguna mena d'aspiració a un decorativisme poètic, prové ben al contrari d'un vers de Wislawa Szymborska, que la poeta de Gandia adopta per convertir en una divisa d'endurança, de voluntat de sobreposar-se a les adversitats ni que sigui des de l'estricta clos personal. Com deixen ben clar els dos poemes que emmarquen el llibre, *Els arços* i *El cànter*, per a Escrivà cal perseverar en el desig, "continu discurs d'energia" que ens fa humans i que alhora -com el dan-tesc amor que movia sol i estrelles- és vist com a principi rector de l'univers, fonament de tot perquè, de tot camí. Un camí que gràcies a la poeta imaginem voltat de canyars, entre els quals el jo líric avança "i ençà del desconcert em parla tot, / tot l'ordre del senill a frec de brisa".

Malgrat l'expectativa prèvia, no són les flors sinó més aviat els arbres (oliveres, xops, garrofers, xiprers, acàcies...), els protagonistes naturals del llibre: la seva tenaç ignorància del dolor, ocupats només a pujar i créixer, a fruitar i a fer fusta, el seu equilibri, la seva serenitat, no semblen pas un mal programa dins la concepció temàtica de l'obra.

RUTH MARIGOT

Maria Josep Escrivà va guanyar els últims Jocs Florals de Barcelona

La paleta estilística amb què Escrivà prova de pintar aquests paisatges a què el subjecte s'aboca i de garantir-ne així alguna supervivència és certament molt variada, i va des del haiku i la seva abstracció de versos nominals fins a un poema d'alenada més llarga, de caràcter més meditatiu o també programàtic.

Afinar en la mitjana distància

És en la mitjana distància, per dir-ho així, on la poeta afina del tot els seus recursos expressius; entre l'elíptica escriptura, de vegades imprecisa, de les sèries de poemes a la manera oriental i, per l'altre extrem, l'eventual veïnatge amb sentiments excessius d'alguna de les composicions més llargues, Escrivà ofereix una colla de bons poemes. Quan la pre-

tensió temàtica és menor, quan es busca més la suggestió d'una atmosfera o un perfum que el dibuix d'una determinada situació, el poema excel·leix, acostant-se a la intimitat i discreció del *lied*. *Anhel del cercle*, *Alquímies*, *Anemones*, *Pedres a l'aigua*, el díptic *Regrés de les esfères*, i el memorable *Tren*, per exemple, en són la millor de les proves.

"Consenteix-me, misteri de l'existència, que de tant en tant t'arrenqui filagarses de la cua", deia la genial polonesa, l'autora de *Vista amb un gra de sorra*, al poema *Sota un petit estel*, del qual ha sortit el títol d'Escrivà. Bé podríem dir que és precisament en aquestes peces, d'una recòndita bellesa, quan la poeta valenciana més a prop s'ha trobat d'esfilagarsar aquell ròssec tan escàpol.*

JOC NOU

Premis i negocis (I)

EMILI TEIXIDOR

Aquest any que s'acaba ha estat escàs en premis literaris, molts han quedat deserts, i això ha provocat articles d'alarma, com si la quantitat d'obres premiades assegurés l'excel·lència de la cultura escrita. A França hi ha hagut una discussió semblant perquè la revista nord-americana *Time* ha publicat un article demolidor dient que la influència de la cultura francesa no compta per a res, que és un cadàver, tan exquisit com vulgueu, però cadàver.

Anem per parts. Aquí, tot i que hi ha una percepció de la decadència de la cultura francesa vista des dels EUA,

paral·lela a la nostra -només compta com a important el que ells, els americans, consideren important-, passa una mica el mateix, que considerem molt més una obra si és apreciada fora, començant per la traducció castellana. Dit això, afegim que aquest desert de premis aquí no representa de cap manera un desert cultural. Cal observar que només de poesia, a l'àrea lingüística catalana, s'atorguen uns dos mil premis, un excés, i ningú pot creure que al llarg de l'any s'escriguin dos mil poemes o poemaris dignes d'atenció.

Amb la novel·la passa igual, cada vegada hi ha més guardons, i el

públic i els jurats -no tots- s'han adonat que una cosa és un descobriment cultural i una altra un llançament comercial, i que el que voldrien els editors és que les cerimònies artístiques fossin també cerimònies comercials. No és el mateix descobrir una obra nova que llançar un producte nou. Passa també que hi ha premis molt diferents: hi ha els descaradament comercials, els institucionals i els altruistes. Els jurats dels primers no són lliures de deixar el premi desert: o algú s'imagina que es pot convocar tots els mitjans en un hotel ple de convidats d'upa una nit de tardor per dir-los que no han trobat res

que valgui la pena? I el mateix podríem dir de portar el públic a Puigcerdà o a Vic, una nit d'hivern, pagant un sopar de cuinat industrial, per fer-los tornar a casa amb les mans i les ments buides?

Per evitar això l'editor o promotors solen demanar a escriptors més o menys coneguts i eficaços una obra, amb el benentès que si el jurat creu que hi ha alguna obra de les presentades que és millor que la sol·licitada, no es farà cap injustícia i es premiarà l'escollida i es publicarà la demanada. L'únic autor que es va negar a presentar-se d'aquesta manera va ser Miguel Delibes. Continuarem.*

Poesia

Fe i geni creatiu

■ Sam Abrams

La primera impressió del volum col·lectiu *De Ramon Llull a T.S. Eliot. Grans obres literàries del cristianisme* és bona sobretot per la defensa ardua que fa de la tradició cultural d'Occident i dels lligams massa oblidats avui entre fe i geni creatiu.

Ara bé, quan baixem al detall constatem que aquest aplec d'un cicle de conferències és més aviat decebedor per tota una sèrie de qüestions. Per començar calia una tria millor dels textos per publicar perquè alguns, com el de Klopstock, no passen de ser divulgació de baixa qualitat. Després calia un treball més rigorós amb els textos per fer-los encaixar en el conjunt.

El llibre palesa un prejudici massa fort a favor del catolicisme en detriment del protestantisme, de manera

De Ramon Llull a T.S. Eliot. Grans obres literàries del cristianisme

Antoni Blanch (ed.)
Proa
Barcelona, 2007
Preu: 21 euros
Pàgines: 308

1 2 3 4 5

Flors a casa

Maria Josep Escrivà
Premi Jocs Florals de Barcelona
Edicions 62
Barcelona, 2007
Preu: 15 euros
Pàgines: 98

■ La poeta valenciana signa un llibre a favor del desig que ret els seus millors fruits en la poesia delicada i suggerent de l'estampa natural

1 2 3 4 5